

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

КРАСЗАВЧА РОБОТА В БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ

Інформаційний бюлетень

Вип. 6

Київ 1995

Підготувала С.І.Смілянець

Редактор В.П.Кисельова

Відповідальний за випуск Л.Л.Макаренко

Черговий 6-й випуск бюлетеня, підготовлений за матеріалами науково-практичної конференції "Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні" /Київ, 1994/, має на меті інформувати широкий бібліотечний загал про проблеми і досягнення в краєзнавчій діяльності бібліотек, які були висвітлені на цій конференції.

ж ж ж

2-4 жовтня в Державній історичній бібліотеці України відбулася науково-практична конференція "Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні".

Конференція підготовлена спільно з інститутами української археографії, історії НАН України, Інститутом підвищення кваліфікації працівників культури і приурочена до 55-річчя Державної історичної бібліотеки України. Наукові працівники, викладачі, фахівці бібліотечної справи обговорили питання про роль бібліотек як інформаційних культурно-громадських центрів та їх внесок у розвиток історичної науки.

На форумі підняті проблеми забезпечення інформаційних потреб історичної науки бібліотечно-бібліографічними методами, висвітлені невідомі досі сторінки життя і діяльності видатних бібліографів і бібліотекознавців - фундаторів бібліотечної справи в Україні /О.Грушевського, І.І.Корнейчика та ін./, а також кращий досвід історико-краєзнавчої діяльності бібліотек. Учасникам конференції запропоновано ознайомитися з проектом "Положення про краєзнавчу роботу бібліотек України" - важливим для практичної діяльності бібліотек документом.

На пленарному засіданні з ґрунтовною доповіддю про внесок бібліотек в історичну науку, збереження і примноження культурних надбань України виступив доктор історичних наук професор Курносів Ю.О. /Інститут історії України НАН України/.

Про державну програму підготовки науково-документальної серії книг "Реабілітовані історією" та завдання бібліотек йшлося у виступі П.Т.Тронька, академіка, голови Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Проблемам підготовки спеціалістів для роботи з рідкісною книгою та історичними колекціями було присвячене повідомлення П.В.Голобуцького /ЦНБ ім.В.І.Вернадського НАН України/. Підготовці бібліотекарів для проведення історико-краєзнавчої роботи у вузах присвячений і опублікований в тезах матеріал А.І.Сидоренка /Миколаївський філіал Київського державного Інституту культури/.^х Автор стверджує, що вузівський курс "Краєзнавча бібліографія" не дозволяє здійснити достатню підготовку фіхівців для проведення такої роботи на рівні сучасних вимог. Комплексні курси з питань бібліотечного краєзнавства також не введені. Опитування бібліотечних працівників кількох областей півдня України свідчить, що 65,9% респондентів вважають рівень підготовки з краєзнавства недостатнім, як у теоретичному, так і практичному плані. Отож, з метою удосконалення підготовки спеціалістів введено курс "Історико-краєзнавча робота бібліотек України". Мета курсу - надання студентам необхідних теоретичних знань, практичних навичок в організації історико-краєзнавчої діяльності в бібліотеках. Робоча програма курсу підготовлена з урахуванням розвитку теорії та методики бібліотечного краєзнавства на сучасному етапі, а також з урахуванням змін, що відбуваються в суспільстві, зокрема в бібліотечній справі. В курсі висвітлюються питання розвитку бібліотечного краєзнавства, завдання історико-краєзнавчої роботи бібліотек, особливості формування краєзнавчого фонду, організації історико-краєзнавчої роботи з читачами різних вікових груп, науково-дослідницька робота з бібліотечного краєзнавства тощо. 87,5% випускників вузу, які прослухали даний курс стверджують, що рівень їх підготовки достатній для проведення історико-краєзнавчої роботи в бібліотеках, але вони також акцентували на необхідності набуття практичних навичок краєзнавчої роботи; майже всі студенти вважають цю роботу пріоритетним напрямком бібліотечної діяльності. А.І.Сидоренко висловлює впевненість в тому, що курс "Історико-краєзнавча робота в бібліотеках України" буде сприяти підвищенню рівня підготовки кадрів для бібліотечного краєзнавства.

Цікавими були повідомлення з різних регіонів України про місце бібліотек у розвитку історичного краєзнавства. Так, зокрема, Г.М.Брофесва /Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г.Короленка/ розповіла про діяльність бібліотек Харкова, які мають давній досвід

^х Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні: Тези науково-практичної конференції. - К., 1994. - С. 139-140.

інформаційної, науково-дослідної роботи з питань краєзнавства. Одними з перших на Україні, харків'яни розпочали послідовно розкривати зміст місцевих періодичних видань - важливого джерела вивчення історії краю; створили значний бібліографічний масив науково-допоміжних, рекомендаційних покажчиків, списків з історії Харківщини, Слобожанщини; вийшли в світ посібники, присвячені харківським вченим, художникам, архітекторам та ін. Це, зокрема, серія покажчиків "Повернені імена" - про репресованих діячів культури /І.Падалка, М.Хвильового, Л.Курбаса та ін./ . На сьогодні бібліотеки Харкова активно продовжують краєзнавчу роботу: створюється банк даних про державних та воєнних діячів науки та культури краю, розпочата робота по створенню електронного каталога з історії Слобожанщини, ведеться активний пошук матеріалів і підготовка значного бібліографічного масиву /картотеки персональних покажчиків/ про репресії на Харківщині, який допоможе науковцям в роботі по складанню довідкового тому "Репресоване краєзнавство", а також у створенні друкованого каталогу книг українською мовою у фондах ХДНБ ім.В.Г.Корсєнєнка.

Унікальний краєзнавчий фонд /більше 43 тис. друкованих джерел/ має Донецька обласна універсальна наукова бібліотека. Завідуюча відділом краєзнавчої літератури Т.М.Дрьомєва поділилася досвідом роботи, розповіла про налагоджену систему підготовки бібліографічних покажчиків по краєзнавству. Лише за останні 20 років видано понад 50 бібліографічних покажчиків, чимало з них присвячені конкретним історико-краєзнавчим і літературним, пам'ятним датам, видатним іменам і подіям: "Пам'ятники історії и культури Донецької області", "Донець: вчєра, сєгодня, завтра", серії "Писатели - наши земляки", "Молодежи о родном крае" і т.п. Відділ постійно бере участь в громадському і культурному житті міста. Майже 10 років у відділі працює клуб "Краєвед", а зараз він функціонує як краєзнавча секція "Університета народоєвєдєния библиотєки", створєного за активною участю українського, російського, грецького, єврейського і німецького культурно-національних товариств.

Сьогодні у планах відділу - підготовка краєзнавчих бібліографічних покажчиків, які висвітлюють історію і розвиток національних культур народів, етнічних груп, які компактно проживають в краї - "Греки Приазов'я", "Козацтво донецького краю" та ін. Без сумніву, підготовка цих покажчиків стане ваєсним внеском у процес національного відродження народів Донецького краю.

Однією з перших бібліотек, яка включилася в наукове дослідження "Кращезнавча робота бібліотек", започаткована ДІБ України, стала Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека. Головний бібліотекар відділу краєзнавчої літератури і бібліографії Г.П.Мокрицька повідомила про перший етап роботи - ретельний відбір матеріалів до покажчика бібліографічних джерел по Херсонщині - "Матеріали до провінційної бібліографії". Наступні етапи дослідження передбачають складання алфавітного еталонного списку літератури та звірення з фондами бібліотек області. Кінцевим результатом великої копіткої роботи має бути видання зведеного друкованого каталогу краєзнавчої книги.

Прагнучи підвищити імідж бібліотеки, як центру національної культури в області, книгозбірня значно розширює тісні контакти з культурними установами, товариствами, а також громадянами зарубіжних країн як, наприклад, нащадками засновників лівобережжя Херсонщини - Е.Фальц-Фейнсм /князівство Ліхтенштейн/ і Б.Складовським /Німеччина/, представником діаспори - письменником Я.Славутичем /США/. Нещодавно відбулася зустріч з сином українського драматурга, уродженця Херсонщини М.Г.Куліша - В.Кулішем /США/. Результатом цієї зустрічі стало не лише спілкування, а й поява у фондах бібліотеки його книг з автографом.

Ведеться робота по створенню колекції зарубіжних видань української діаспори, куди входять оригінальні документи, що видані в США, Канаді, Німеччині, де чимало матеріалів краєзнавчого змісту.

Складено каталог зарубіжних видань української діаспори з колекції бібліотеки.

Внаслідок вивчення дореволюційних книжкових видань краєзнавчий фонд книгозбірні поповнено 250 екземплярами нових надходжень, в яких висвітлюються теми: "Дворянство Херсонської губернії", "Херсонщина в роки першої світової війни", "Благодійність в області" та інші.

Бібліотекою ведеться також пошук приватних архівів, рукописів, колекцій, встановлюються контакти з їх власниками. Унікальні матеріали сімейного архіву Гошкевичів; рукописи: Е.В.Горновтаєв "Забалка: сторони історії одного из районів г.Херсона", "Херсонський некрополь 18-20 ст.", Паталах Ю.Ю. "На татарських полях, на козацьких шляхах...: Слідами запорожців на Херсонщині", спсгади колишнього директора бібліотеки /Пошва А.Е., Вадон Б.Е. "Херсон в годы окупації

1941-1944 гг.": Вадон Б.Е. "Гибель французев в советской России" /нададок засновників ковальсько-ливарної справи суднозаводу в Херсоні про свій родовід/, У виданні скремих рукописних матеріалів допомагає бібліотека.

Продовжується робота по виявленню відсутніх у бібліотеці з об'єктивних причин періодичних видань - дореволюційних і сучасних.

Складено картотеку-дезидерат /близько 200 назв/, в якій крім основних відомостей вказується і місцезнаходження матеріалу. Планомірно змовляються періодичні видання у вигляді мікроформ у Національній бібліотеці України, Центральній науковій бібліотеці ім.В.І.Вернадського, Національній бібліотеці Росії та інших бібліотеках СНД.

Яскравим прикладом зивчення історії Херсонщини є науково-допоміжний бібліографічний покажчик "Нації і народності Херсонщини: минуле і сьогодення" - перша спроба ознайомити читачів з друкowanими працями, архівними матеріалами, що розкривають історичне минуле, географію розселення, сьогодинше становище та етнографічні особливості націй і народностей, що компактно селились і проживають на території області.

Створюється база даних фольклористики Херсонщини, куди включаються щедрівки, колядки, ліричні, колиськові, весільні пісні, перекази за матеріалами розвідок етнографічних та фольклорних експедицій.

На жаль, в збірнику тез не спубліковано виступ директора Рівненської державної обласної бібліотеки Ярослав В.П., яка розповіла про особливості і традиції в краєзнавчій діяльності сесії бібліотеки. Працівники краєзнавчого відділу ведуть пошук літератури про область, що видається на території ближнього і далекого зарубіжжя, виявляють друковану продукцію різних періодів історії. За останні роки налагоджені зв'язки з Волинськими товариствами за кордоном та видатними бібліографами Волині з діаспори: Так, у РДОВ потрапила особиста колекція книг американця українського походження, вслинянина Сидора Кравця, яка стала скарбом для краєлюбів.

Популяризація краєзнавчих фондів традиційно сприяє планомірній видавничій діяльності бібліотеки. Так, щоквартально /з 1972 р./ видається поточний бібліографічний покажчик "Новини краєзнавчої літератури", щорічно видається рекомендаційний бібліографічний покажчик.

"Література до знаменних і пам'ятних дат Рівненщини". У творчому добробку бібліографів і така вагома праця як анотований бібліографічний покажчик "340 років Берестецькій битві" /Рівне, 1991/. Ця перша спроба виявити, зібрати і систематизувати публікації про Берестецьку битву отримала схвальні відгуки з боку фахівців як бібліотечної справи, так і спеціалістів-істориків. Продовженням даної роботи став перший том анотованого бібліографічного покажчика "Україна: Історія. Народознавство" /1994/.

Проблемою у довідковій краєзнавчій роботі є повнота інформації, якою володіє бібліотека, тому нагальною потребою стає створення всеукраїнської бази даних з використанням нетрадиційних носіїв. Рівненська державна обласна бібліотека працює над створенням програми електронної картотеки регіональної бази даних з краєзнавства.

Стож, підсумовуючи виступи на пленарному засіданні, можна констатувати винятково важливу роль бібліотек у розвитку історичного краєзнавства. Кращий досвід, яким поділилися учасники конференції, має стати набутком для всіх бібліотек України. Також очевидно, що сьогодення вимагає нових підходів до проблеми бібліотечно-бібліографічного забезпечення історичних досліджень. Зокрема, застосування сучасних технологій.

На конференції працювало 3 секції:

- I - "Бібліотечні фонди - джерельна база історичної науки"
- II - "Забезпечення інформаційних потреб історичної науки бібліотечно-бібліографічними методами"
- III - "Історія бібліотек як складова історії культури України".

Засідання першої секції розпочала заступник директора з наукової роботи ІНПУ О.К. Александрова виступом, в якому підняла питання реституції втрачених фондів книжкових пам'яток історії і культури з фондів Національної парламентської бібліотеки України.

З теоретичними узагальненнями щодо специфіки краєзнавчих фондів бібліотек виступила Кушнаренко Н.М. /Харківський інститут культури/. Вона запропонувала умовно, безвідносно до конкретної бібліотеки, виділити в краєзнавчому фонді п'ять основних груп документів, що зумовлюють його специфіку:

1. Підфонд краєзнавчих документів, змістовно пов'язаних з краєм.
2. Підфонд місцевих документів, зв'язаних з краєм своїм походженням.
3. Підфонд персоналізованих документів, присвячених видатним діячам й уродженцям краю.
4. Підфонд документів з теорії, історії, методики та організації краєзнавства.
5. Підфонд документів, написаних місцевими авторами і виданих поза межами краю. Основним об'єктом формування КФ бібліотек виступають краєзнавчі документи.

Особливістю краєзнавчого фонду є те, що саме повнота, а не величина виступає його основною характеристикою. Тематичний, типологічний, хронологічний, мовний склад КФ, як правило, співпадає зі складом і структурою фонду бібліотеки в цілому. Краєзнавчі документи характерні постійною цінністю. До них існує відносно стабільний, але не надактивний інтерес з боку читачів. Оновлення КФ відбувається повільніше, ніж всього фонду. Обсяг КФ залежить від обсягу видавничої продукції, від числа читачів залежить лише екземплярність. У самостійний КФ, як правило, не включаються документи, в яких матеріали про край представлені у вигляді глав, параграфів тощо. Наявність зазначених властивостей дозволяє стверджувати, що КФ має всі ознаки ядерної частини бібліотечного фонду. У той же час у ньому самому можна виділити ядро - найціннішу частину краєзнавчих документів. Найширші за складом, найповніші КФ збираються в ОУНБ - головних центрах бібліотечного краєзнавства. В ОУНБ України краєзнавчі збірки налічують від 5 до 10 тис. прим. В цих бібліотеках-депозитаріях створюються дві паралельні колекції - фонд краєзнавчих і фонд місцевих документів. КФ ОУНБ розраховані на увесь спектр краєзнавчих потреб читачів.

В тезах конференції опубліковано повідомлення В.О.Ярошик, де висвітлена діяльність Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка. Бібліотека одна з перших на Україні в кінці 80-х років XIX ст. розпочала планово бібліографувати місцеві періодичні видання. Саме тут, на сторінках місцевих газет, знаходяться важливі відомості про міста, села і населені пункти краю, про розвиток його промисловості та сільського господарства,

культури і освіти і т.д. Серед імен, які згадуються в текстах, імена відомих тепер письменників, громадських діячів, діячів культури. Всі ці відомості є неocenними бібліографічними матеріалами для краєзнавців. Отож, роботу по розкриттю місцевих періодичних видань необхідно продовжувати, адже вони є надзвичайно важливим джерелом для вивчення рідного краю.

Сьогодення вимагає пошуку нових форм і методів забезпечення інформаційних потреб історичної науки і її складової частини - краєзнавц. а. Про нові теоретичні і практичні набутки у цьому напрямку повідомили науковці, досвідчені фахівці бібліотечної справи, представники інститутів культури - учасники другої секції конференції.

Так, В.Т.Петрикова /Харківський інститут культури/ дослідила еволюційний процес організаційних форм краєзнавчої бібліографії в Україні і розповіла про основні його етапи.

Аспірантка Київського державного інституту культури М.Комська присвятила свій виступ проблемам вдосконалення бібліографічної інформації з питань краєзнавства. Вона повідомила про результати вивчення видавничої діяльності бібліотек за 15 років /1976-1990/ проведеного ДІВ України в рамках дослідження "Краєзнавча робота бібліотек України", а також про результати аналізу бібліографічної продукції останніх років. Висновки про стан і забезпечення багатогатих інформаційних потреб різних груп читачів невтішні: видані протягом 1970-х-1990-х років краєзнавчі покажчики в основному носять рекомендаційний характер, причому обмежене коло тем, звужений тенденційний добір літератури роблять ці посібники майже непридатними у сьогоденні, представляють інтерес, в основному, як свідчення епохи "розвинутого соціалізму". В 1990-1993 рр. були здійснені певні заходи щодо реорганізації краєзнавчої бібліографічної діяльності як методичними центрами, так і бібліотеками на місцях: за підсумками дослідження ДІВ України рекомендувала впровадити в практику роботи обласних бібліотек декілька основних типів бібліографічних посібників: 1/ універсальні бібліографічні посібники поточної літератури про край з оптимальним режимом видання щокварталу; 2/ рекомендаційні типу "Що читати про ... край?", які пропонують змістовними асоціаціями коло читання найбільш цінної і цікавої літератури з різноманітних питань життя краю і видаються кожні 5-8 років; 3/ методично-бібліографічні посібники - календарі місцевих знаменних і пам'ятних

дат, що випускаються щороку і містять перелік дат, розгорнуті довідки, список літератури до найбільш визначних з них; 4/ зведені друковані каталоги документів про край, які підсумовують дослідження краєзнавчих фондів у краї і містять відомості про них, місцезнаходження і кількості примірників краєзнавчих видань у бібліотеках області; 5/ покажчики краєзнавчих бібліографічних посібників за період ХІХ-ХХ ст. М.Комська дає позитивну оцінку першим спробам обласних бібліотек, які впроваджують в життя дагу програму, а також висловлює думку про необхідність розробки теоретичної моделі системи краєзнавчих бібліографічних посібників /СКБП/, яка базуватиметься на науковому вивченні сучасних і прогнозованих інформаційних потреб, і буде здатна задовольняти їх в оптимальному режимі, у формах і сервісній упаковці, поширених у світовому суспільстві.

Конкретні завдання, від вирішення яких залежить ефективно забезпечення історичного краєзнавства бібліотечно-інформаційними ресурсами на рівні сучасних вимог, скреслені В.П. Богданосю /Харків/. Автор вважає, що сучасна бібліографічна система мусить бути достатньо мобільною, гнучкою, здатною повсякчас модифікуватися.

При визначенні структури системи бібліографічної інформації необхідно зважити також на те, що історія відображає весь спектр життя суспільства, а тому публікації з історичної тематики містяться не лише в суто історичних, а розсіяні у багатогалузевому розмаїтті фахових і загальних періодичних джерел. Історичні дослідження базуються на вивченні різноманітних документів, значну частину яких сьогодні містять поряд із друкованими аудіовізуальні джерела, що включають кіно-, фото-, фоно-, відесматеріали тощо, а тому якомога повна і своєчасна інформація про них набуває великого значення і є передумовою успішного розвитку історичної науки, зокрема історичного краєзнавства. Проте при формуванні бази даних з історії слід враховувати не лише потоки історичної інформації, але також і ті процеси, які відбуваються у самій історичній науці.

Наукове переосмислення історії України вимагає укладання та видання покажчика історіографічних праць, а також бібліографічних довідників про діячів краю, котрі були "забуті" чи репресовані. Швидке зростання інтересу до теми "Репресоване краєзнавство" спонукає бібліотеки всіх регіонів України до створення бібліографічних покажчиків "Повернені імена", "Відроджені імена" про репресованих діячів науки і культури.

За умов інтенсивної краєзнавчої бібліографії неодмінно постає питання і про підготовку покажчиків бібліографічних посібників, які надають можливість аналізувати, планувати і прогнозувати створення інформаційної бази даних.

Заступник директора з наукової роботи ДІБ України А.М.Комська обгрунтувала настрів необхідності створення в Бібліотеці інформаційного центру з питань історії України. Інформаційний центр має забезпечити суспільство вичерпною і загальнодоступною бібліографічною і фактографічною інформацією з історії нашої держави, заповнити інформаційні лакуни, створені з тих чи інших причин упродовж тривалого часу.

Інформаційний центр включатиме потужний ДБА бібліотеки, багатий фонд "Українік", його основу становитиме бібліографічна база даних на машиночитаних носіях. Плідній діяльності центру сприятиме висока кваліфікація персоналу ДІБ України, набутий досвід бібліографічної роботи, участі у фундаментальних наукових дослідженнях, вагомий доробок - понад 200 бібліографічних посібників.

А.М.Комська повідомила, що за попередніми розрахунками база даних включатиме понад 2 мільйони бібліографічних описів. Реалізація проекту передбачається протягом 1994-2000 років у кілька етапів. Інформаційний центр дасть змогу споживачам /не лише читачам бібліотеки/ одержати інформацію про матеріали з певної теми, історичного періоду, про окремі події, факти, території, діяльність осіб тощо. Крім того, центр допоможе: значно поповнити кількісно і удосконалити якісно ДБА бібліотек України; включити бібліографічну інформацію з питань історії України у міжнародні банки даних і інформаційні мережі; здійснювати докомплектування і формування фондів бібліотек на науковій основі; сприятиме розшуку і поверненню в Україну втрачених

культурних цінностей. База даних стане суттєвою складовою частиною національної бібліографії. Важливо і те, що одним з основних напрямків діяльності інформаційного центру стане видання бібліографічних посібників різного цільового і читачького призначення, зокрема, фундаментального ретроспективного покажчика "Історія України" у 6-8 томах, який буде підсумком копіткої роботи кількох поколінь бібліографів ДІВ України і вагомим внеском бібліотеки у розвиток вітчизняної науки.

На третій секції учасники конференції звернулися до історії бібліотек - невід'ємної складової частини історії культури України. Упродовж своєї багатомісячної історії існування, бібліотеки були і є осередком накопичування, збереження і розповсюдження культурних надбань українського народу. Нині книгозбірні активно сприяють духовному відродженню, осмисленню історії рідного краю. Так, з метою глибокого вивчення історії Державної історичної бібліотеки України, працівники довідково-бібліографічного відділу проводять цікаві архівні розвідки, які дають змогу доповнити історію Бібліотеки невідомими досі фактами. Про цю дослідницьку роботу розповіла Н. Горська, зав. відділом Бібліотеки.

Тема вдосконалення дослідницької роботи з історії бібліотек України сьогодні актуальна. Їй і присвятила свій виступ З. І. Савіна /Національна парламентська бібліотека України/. Вона повідомила, що в результаті копіткої пошукової роботи і аналізу архівних документів бібліотечними працівниками підготовлені різноманітні матеріали з історії створення бібліотек, проте в цій роботі немає єдиних підходів, дослідження дублюються. Стож, З. І. Савіна ставить першочергові завдання:

- вивчення джерелознавчої бази,
- створення якомога повної бібліографії,
- чіткий розподіл першочергових завдань між бібліотеками і тісна координація в процесі роботи.

Доповідач висловила сподівання на значну допомогу інститутів культури, які могли б розподілити окремі теми між студентами - дипломниками і аспірантами.

Історію бібліотек і бібліотечної справи неможливо уявити без яскравих постатей, які її створювали. Це - видатні бібліографи і бібліотекознавці, громадські діячі, науковці, письменники.

Про О.Грушевського - фундатора бібліотечно-бібліографічної справи Української держави у 1917-1918 рр. йшлося у повідомленнях Н.В.Козакової /ЦНБ ім.В.І.Вернадського НАН України/ і Т.І.Ківшар /Київський державний інститут культури/. Про життєвий шлях і значний внесок в розвиток бібліотечної справи Костянтина Даниловича Цумитрашка - бібліотекаря Київської духовної академії, талановитого письменника, педагога, політичного і духовного діяча йшлося у повідомленні Л.М.Дениско /ЦНБ ім.В.І.Вернадського НАН України/. Про діячів України епохи Просвітництва та їх вплив на розвиток історії і становлення бібліотечної справи розповіла кандидат пед. наук Київського державного інституту культури Д.П.Одинока. Її колега - кандидат пед. наук В.С.Пашкова яскраво змальовала історичну постать І.І.Корнейчика-відомого вченого, дослідника історії української бібліографії, автора наукових праць, в яких сформульовано тезетико-методологічні засади вивчення історії бібліографії в Україні.

Конференція сприяла об'єднанню зусиль науковців і бібліотекарів-практиків у справі популяризації історичної науки, організації навчання і розповсюдження знань з історії, історичного краєзнавства, а також вивчення історії бібліотечної справи, окремих бібліотечних установ нашої держави.

В рекомендаціях конференції відзначено, що історико-краєзнавча робота займає одне з пріоритетних місць у діяльності бібліотечних установ, випробувані на практиці форми і методи популяризації історичних знань серед широкого загалу.

Позитивно оцінена 55-річна діяльність ДІБ України як спеціалізованої книгозбірні і депозитарію історичної книги, провідної наукової установи в галузі бібліографії історичної літератури, методичного центру з питань історичного краєзнавства. Підняті також проблеми, від вирішення яких залежить подальший розвиток сучасної бібліотеки як наукового, культурного, інформаційного соціального інституту.

Разом з тим, конференція констатує, що подальший інтенсивний розвиток української історичної науки потребує не лише збільшення інформаційного потенціалу бібліотек, а й суттєвих якісних змін, застосування сучасних технологій, значного розширення послуг.

З метою повноцінного задоволення зрослих інформаційних потреб суспільства, конференція рекомендує:

1. Бібліотекам планомірно здійснювати формування фондів історичної і краєзнавчої літератури на основі вивчення їх кількісного і якісного складу, забезпечити поточне і ретроспективне комплектування не лише вітчизняними, а й зарубіжними науковими, довідковими, учбовими, періодичними виданнями. Для заповнення лакун ширше використовувати ксерокопії, мікрофільми, компакт-диски та ін.

2. Для забезпечення використання обласним бібліотеками функцій депозитарного зберігання прискорити розробку і впровадження "Положення про місцевий примірник творів друку та інших документів".

3. Створити центр реставрації книг з відділеннями в окремих регіонах України.

4. Оптимізувати бібліографічне інформування шляхом організації регіональних інформаційних мереж, що включають зведені краєзнавчі каталоги, історико-краєзнавчі бібліографічні посібники, фактографічні і бібліографічні банки даних. Бібліотекам - методичним центрам здійснити заходи по науково-методичному забезпеченню складання бібліографічних посібників з історії.

5. Підтримати проєкт створення інформаційного центру з ксмі"терною базою даних з питань історії України в Державній історичній бібліотеці України за участю крупних бібліотек і провідних наукових установ.

6. Поглибити вивчення історії бібліотек держави, широко залучаючи працівників бібліотек, студентську молодь.

7. Інститутам культури, Інституту підвищення кваліфікації працівників культури передбачити підготовку і перепідготовку фахівців для роботи з рукописами, стародруками, історичними колекціями і т. д. Інститутам культури забезпечити цільову підготовку спеціалістів з спеціалізації "бібліотекар-краєзнавець" і затвердити її як тип бібліотечної професії.

